

NAM
VROEGER

GEEFT NU!

**REGELING AARDBEVINGEN EN
GASWINNING IN GRONINGEN**

SP-FRACTIE PROVINCIALE STATEN

SP.

EEN STEUN IN DE RUG

De inwoners van Groningen ondervinden op verschillende vlakken hinder van de aardbevingen die het gevolg zijn van de gaswinning in het Groningenveld. Naast directe schade aan woningen en het gevoel van onveiligheid, zijn onder meer de dalende woningprijzen en de imagoschade voor het gebied een steeds groter probleem. De SP-fractie in de Provinciale Staten van Groningen heeft in samenspraak met de SP-fractie in de Tweede Kamer een integraal plan voor het gebied opgesteld. Niet omdat het gebied reddeloos is of onaantrekkelijk om in te wonen, maar omdat de inwoners van dit mooie gebied een steun in de rug verdienen.

Het plan zet in op vermindering van de winningssnelheid, de aanpak van schade aan woningen, een uitkoopregeling voor woningen in het gebied, meer democratische controle op de gaswinning, een plan voor economische versterking en het verbeteren van de leefbaarheid. De Tweede Kamer fractie heeft in het plan "Schouders onder Groningen" een financiële dekking voor deze plannen gegeven. Alle plannen moeten in samenwerking met inwoners verder worden uitgewerkt door Rijk en Provincie, maar kunnen onder meer dienen als inzet voor de onderhandelingen over de vorming van een nieuw provinciaal college.

WINNINGSSNELHEID

De aardgaswinning moet per direct (per 2015) terug naar 30 miljard kuub per jaar. Deze verlaging mag niet worden opgevangen door winning uit andere velden te verhogen. Er moet dus een nettoverlaging van de winningssnelheid komen. Daarnaast moet (landelijk) een fors programma opgezet worden voor de langere termijn, waarbij gelden beschikbaar komen voor onderzoek en uitvoering van een echte energietransitie. Omzetting van hoog calorisch gas in laag calorisch gas, isolatie van woningen en bedrijven, het opwekken van hernieuwbare energie waaronder zonne-energie en besparende programma's voor de industrie.

Er moet grondig en openbaar onderzoek gedaan worden naar de effecten van de winning op de aardbevingen. Alle meetgegevens, van NAM en van derden, moeten openbaar toegankelijk zijn voor de wetenschap, zodat er sprongen gemaakt kunnen worden op het gebied van de kennis over de werking van het Groningenveld. Wanneer uit nader onderzoek of uit de praktijk blijkt dat de bevingen niet afnemen tot onder de 3,0 op de Richterschaal als absoluut hoogste plafond, moet de winning per direct zoveel als nodig is verlaagd worden.

Voor 1 augustus 2015 moet het winplan 2016 bekend zijn. Wanneer voor die tijd niet aangetoond kan worden dat de 30 miljard kuub voor 2015 een veilige hoeveelheid is, moet de winning verder terug, bijvoorbeeld tot 20 miljard kuub per jaar. Zolang er geen duidelijkheid is over de gevolgen van de winning, mogen de winplannen niet langer lopen dan één jaar.

Gasterra mag geen nieuwe contracten afsluiten die het noodzakelijk maken dat er meer dan 20 miljard kuub per jaar wordt gewonnen uit het Groningenveld. Eventuele nieuwe contracten moeten steeds direct en zonder kosten opgezegd kunnen worden. Er moet al op dit moment onderzocht worden hoe de leveringszekerheid in Nederland verzekerd kan worden, terwijl de winning zo veel mogelijk wordt teruggebracht. Mogelijkheden om lopende contract wegens overmacht op te zeggen moeten nader worden onderzocht en waar nodig moet aan de huidige afnemers aangekondigd worden dat de contracten in voorkomend geval worden beëindigd. Daarmee kunnen claims in de toekomst worden voorkomen.

SCHADE AAN WONINGEN

Het huidige systeem, met het Centrum Veilig Wonen (CVW), voldoet niet. Het CVW is teveel afhankelijk van de NAM en heeft onvoldoende doorzettingsmacht. Boven het CVW moet er een overheidsorgaan komen, dat doorzettingsmacht heeft bij de aanpak van de schade. Het CVW kan als uitvoeringsinstituut dienen, maar dient onder verantwoordelijkheid te komen van de overheid.

Aangezien de problemen uitsluitend in de Provincie Groningen spelen, ligt het voor de hand dat de Provincie hier een speciale persoon voor aanstelt. Die moet uiteraard direct democratisch gecontroleerd worden. De Dialoogtafel kan hier dus niet voor gebruikt worden. In feite komt het er op neer dat de Provincie deze taak op zich neemt. De Provincie moet inwoners en bedrijven in de regio helpen met het afwickelen van de schade. Als de betrokkenen dat willen, moet de Provincie alles verzorgen: van het aannemen van de melding tot de oplevering. De kosten die dit met zich meebrengt worden gedragen door de NAM en door het Rijk.

De schade aan woningen moet nu eindelijk echt vergoed worden. De Mijnbouwwet moet aangepast worden met een omgekeerde bewijslast, zodat schade aan gebouwen en infrastructuur in en in de buurt van het gebied waar aardgas wordt gewonnen “vermoed wordt door de aardgaswinning te zijn veroorzaakt”. Dat betekent dat de NAM moet bewijzen dat een andere oorzaak tot de schade heeft geleid. Kan de NAM dat niet, dan moet de NAM de schade (geheel) betalen.

Het gebied waar de schade vergoed wordt moet daarbij fors uitgebreid worden. Het is onacceptabel dat in het ene gebied de schade wel vergoed wordt en in het andere gebied niet. Het is eveneens onacceptabel dat voor het ene gebied wel aanvullende middelen beschikbaar zijn (zoals nu de tijdelijke regeling waardevermeerdering en de gelden voor de Economic Board) en voor het andere gebied niet. Dit moet direct rechtgetrokken worden, waarvoor ook aanvullende middelen vrijgemaakt moeten worden.

Naast directe schade, zoals scheuren in woningen en verzakkingen, moeten ook schadeposten zoals waardevermindering van de panden en structurele preventieve versterkingen betaald worden door de NAM. Hiervoor moet een fonds beschikbaar gesteld worden, waarover uitsluitend de Provincie beschikt. Inmenging van de NAM in de afwikkeling van schades is niet acceptabel. De NAM betaalt, de overheid bepaalt. NAM moet zich hiertoe bereid verklaren, anders moeten er geen verdere winplannen goedgekeurd worden.

De bouwnormen voor aardbevingsbestendig bouwen moeten zo snel als mogelijk vastgesteld worden. Alle gegevens waarop deze normen gebaseerd worden moeten openbaar toegankelijk zijn voor de wetenschap, zodat deskundigen daar een oordeel over kunnen vormen. De normen moeten de gebruikelijke veiligheidsmarges garanderen: de normen mogen niet afgezwakt worden, omdat veilige normen tot te hoge kosten leiden.

UITKOOPREGELING

Er moet een uitkoopregeling komen voor schrijnende gevallen waarin woningen niet verkocht kunnen worden binnen een termijn van (bijvoorbeeld) zes maanden. Wanneer een bewoner een woning wil verkopen, bijvoorbeeld om naar een verzorgingshuis te gaan, omdat elders een baan is gevonden of vanwege scheiding, maar er niet in slaagt een koper te vinden, moet de woning gekocht worden door een speciaal daarvoor op te richten fonds. Dat fonds moet vallen onder de Provincie en democratisch gecontroleerd worden. De uitvoerende taken op het gebied van het beheer van de woningen moeten uitgevoerd worden door de woningbouwcoöperaties in het gebied.

Er moet een garantieprijs worden vastgesteld voor woningen, bijvoorbeeld een percentage van de WOZ-waarde van de woningen, of een onafhankelijke taxatiewaarde. Voor die garantieprijs moeten de woningen gekocht worden door het fonds. De financiering van het fonds moet komen van de NAM. De woningen moeten na aankoop geïnspecteerd, hersteld, waar nodig preventief versterkt, energiezuiniger gemaakt en geschikt gemaakt worden voor verkoop of verhuur. Panden die niet meer geschikt gemaakt kunnen worden voor verkoop of verhuur kunnen in aanmerking komen voor sloop. Monumentale en karakteristieke panden mogen niet gesloopt worden, maar moeten (tenzij dat echt niet meer mogelijk is) hersteld worden.

Inwoners die op deze wijze hun woning verkopen, moeten naast de garantieprijs een schadevergoeding van de NAM kunnen krijgen vanwege waardedaling van de woning. Dit valt onder het hoofdstuk schade. De inwoners kunnen op deze manier altijd hun woningen verkopen. Op verzoek kan het fonds ook al voor verkoop een garantieprijs van de woningen vaststellen. De verwachting is dat alleen al dat feit er toe zal leiden dat de woningen in het gebied gemakkelijker verkocht zullen worden. Ook nieuwe kopers weten immers zeker dat zij de woning steeds weer kunnen verkopen. Dat is een voordeel boven andere gebieden. Daarom moet er voor de gebieden die grenzen aan het aardbevingsgebied ook een regeling komen, om te voorkomen dat die gebieden nadeel ondervinden van een en ander.

De kosten die samenhangen met het herstel en het verkoop of verhuur klaar maken, worden gedragen door de NAM. De opbrengsten van verhuur en verkoop vloeien terug in het fonds en kunnen ingezet worden voor andere panden. Op langere termijn (wanneer het fonds over voldoende reserves beschikt) kunnen opbrengsten afgedragen worden aan de NAM. De kosten voor beheer en dergelijke (ook door de woningbouwcoöperaties) worden uiteraard eerst uit de opbrengsten betaald. Per saldo kost het fonds de Provincie en de coöperaties dus niets. Naar verwachting zal het fonds uiteindelijk (in ieder geval nadat de winning van het gas is geëindigd) geld opleveren. De uiteindelijke opbrengsten komen (dan) ten goede aan de NAM. Die draagt dus het risico van de woningen.

Bijkomend voordeel van het fonds zal zijn dat de kwaliteit van de woningvoorraad toeneemt. Ook zal er een groter aanbod aan huurwoningen in het gebied komen. Dat zal goed zijn voor de instroom van nieuwe bewoners in het gebied en daarmee voor de economische ontwikkelingen. Wanneer het fonds succesvol is, kan onderzocht worden of het ook ingezet kan worden voor andere doelgroepen of voor andere krimp- en plattelandsgebieden in de Provincie.

LEEFBAARHEID EN DEMOCRATIE

De huidige structuur van de Dialoogtafel is niet goed. De tafel is te duur, niet openbaar en niet democratisch controleerbaar. De invloed van de NAM moet tot nihil worden teruggebracht. Ook hier geldt: de NAM betaalt, maar bepaalt niets. De input van bewonersorganisaties en belanghebbenden is uiteraard wel van groot belang. De Dialoogtafel moet daarom direct worden afgeschaft en worden vervangen met een orgaan dat zonder de NAM maar mét de bewoners de problemen rond de aardgaswinning snel en ruimhartig oplost.

Voor iedere gewonnen kuub gas moet een vast bedrag afgedragen worden en in een fonds leefbaarheid gestort worden. Dat fonds kan gebruikt worden voor (toekomstige) gebiedsontwikkeling en voor het realiseren van projecten op het gebied van leefbaarheid. Voorlopig denken wij aan een bedrag van 0,5 cent per kubieke meter gas. Dat gaat ten laste van de winst van de NAM. Of dat voldoende is, zal moeten blijken uit een verdere doorrekening, maar voorlopig gaan wij uit van een opbrengst van 100-150 miljoen euro per jaar.

In de nieuwe opzet moeten de bewonersorganisaties en belanghebbenden in een open structuur plannen kunnen maken voor het gebied. De Economic Board moet daarbij aansluiten. Die moet niet opgezet worden in de nu voorgestelde structuur, maar meer onder democratisch toezicht vallen. Wanneer de Economic Board geen resultaten boekt, of een onjuiste koers vaart, moet er bijgestuurd kunnen worden. Niet omdat er geen vertrouwen is in de mensen die het gaan doen, maar omdat alleen op die manier publieke middelen besteed kunnen worden. Vooraf carte blanche geven past niet bij de besteding van publieke middelen.

Gemeenten moeten ook een nadrukkelijke rol krijgen bij het opstellen van leefbaarheidsplannen. Gemeenten hebben in het verleden al veel werk gedaan op dit gebied. Die plannen moeten geactualiseerd worden en gebruikt worden. Daarnaast moeten er gebiedsvisies komen, waarmee voor een groter gebied een plan ontstaat voor de economische versterking. Iedere regio kan inzetten op één of enkele economische activiteiten, die passen bij die regio.

Daarnaast zijn ook nu al landelijke maatregelen mogelijk die de werkgelegenheid in het gebied versterken en daarmee, in combinatie met het woningenfonds, de leefbaarheid ten goede komen. Gedacht kan worden aan wind op zee, waarvoor belangrijke infrastructuur in Groningen kan komen. Het gebied heeft ook grote kansen op het gebied van natuurvezelteelt en verwerking. Dit kan bijvoorbeeld gebruikt worden als isolatiemateriaal, dat vele malen duurzamer is dan bijvoorbeeld glaswol. Die teelt kan landelijk gestimuleerd worden door deze isolatievorm op te nemen in bouwprojecten van de overheden. Lokaal kan dit gestimuleerd worden door onderzoek en innovatie.

De leefbaarheid kan ook versterkt worden door in het gebied een uitstekende OV structuur te behouden en waar nodig te herstellen. Ook dat zal leiden tot (betaalde) werkgelegenheid, maar vooral tot economische versterking van het gebied. Ook op het gebied van internettoegang in het gebied, kunnen stappen gezet worden. Ten slotte kunnen de natuurwaarden in het gebied versterkt worden, zodat er mogelijkheden ontstaan voor recreatie en toerisme.

TEN SLOTTE

Het aardbevingsgebied is een van de mooiste en meest karakteristieke stukken van Groningen. Dat gebied moeten wij niet opgeven, maar versterken. Wanneer de negatieve invloed van de aardgaswinning wordt gecompenseerd, blijft er een fantastisch stuk Groningen over, waar de inwoners zullen willen blijven wonen, werken en recreëren. De gelden die de NAM en het Rijk verdienen met het aardgas kunnen voor een deel in het gebied gebruikt worden. Daarmee ontstaat een voorsprong, in plaats van een achterstand. Kom daarom op voor Groningen!

SP GRONINGEN

Turfsingel 83
9712 KL Groningen

T. 050 316 45 69
E. sp@provinciegroningen.nl

www.provinciegroningen.sp.nl